

104. sz. Ajánlás

a bennszülött és más törzsi- és félig törzsi népesség védelméről és integrációjáról a független országokban

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Általános Konferenciája,

Amelyet a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal Igazgató Tanácsa hívott össze Genfben, és amely 1957. június 5-én negyvenedik ülészakára ült össze,

Miután úgy határozott, hogy különböző javaslatokat fogad el a független országok bennszülött és egyéb törzsi és félig-törzsi népességének védelméről és integrációjáról, amely kérdés az ülészak napirendjének hatodik pontjaként szerepelt, és

Miután úgy döntött, hogy ezeket a javaslatokat a bennszülött és törzsi népességről szóló 1957. évi Egyezményt kiegészítő Ajánlás formájában adja közre,

Megjegyezve, hogy az Egyesült Nemzetek Szervezetének, az Egyesült Nemzetek Szervezete Élelmiszerügyi és Mezőgazdasági Szervezetének, az Egyesült Nemzetek Szervezete Oktatás, Tudományos és Kulturális Szervezetének és az Egészségügyi Világszervezetnek az együttműködésével a következő normákat alakították ki megfelelő szinteken a vonatkozó szakterületeken, és e normák alkalmazásának előmozdításában és biztosításában javasolt e szervezetek folyamatos együttműködésére törekedni,

a mai napon, 1957. június 26-án elfogadja az alábbi Ajánlást, amely „A bennszülött és törzsi népességről szóló 1957. évi Ajánlás” néven idézhető:

A konferencia azt ajánlja, hogy mindegyik tagállam alkalmazza a következő rendelkezéseket:

I. ELŐZETES RENDELKEZÉSEK

1. (1) A jelen Ajánlás alkalmazandó-

- (a) független országok törzsi vagy félig-törzsi népességének tagjaira, akiknek a társadalmi és gazdasági feltételei kevésbé fejlett szakaszban vannak, mint a nemzeti közösség egyéb részei által elért szakasz, és akiknek a státuszát egészében vagy részben saját szokásaik vagy hagyományaik vagy különleges törvények vagy rendelkezések szabályozzák;
- (b) független országok törzsi vagy félig-törzsi népességének tagjaira, akik a hódítás vagy gyarmatosítás idején az országban vagy abban a földrajzi térségben élt népektől való leszármazásuk folytán, amelyhez az ország tartozik, bennszülöttnek minősülnek, és akik jogállásukra tekintet nélkül inkább az akkori társadalmi, gazdasági és kulturális intézményeknek megfelelően élnek, mint annak a nemzetnek intézményei szerint, amelyhez tartoznak.

(2) A jelen Ajánlás alkalmazása szempontjából a „félig-törzsi” kifejezés magában foglalja az olyan csoportokat és személyeket, akik, bár törzsi jellegzetességeik elvesztése folyamatban van, még nem integrálódtak a nemzeti közösségbe.

(3) Az e bekezdés 1. és 2. albekezdésében említett bennszülött és egyéb törzsi vagy fél-törzsi népességet a továbbiakban „Az érintett népesség” kifejezés jelöli.

II. FÖLD

2. Jogszabályi vagy közigazgatási rendelkezéseket kell hozni azon de facto vagy de iure feltételek szabályozására, amelyek szerint az érintett népesség a földet használja.

3. (1) Az érintett népességet biztosítani kell arról, hogy a vetésforgós termelés szükségleteihez megfelelő földtartalék áll rendelkezésre mindaddig, míg jobb termelési rendszert lehet bevezetni.

(2) A fél-nomád csoportok letelepítési politikája céljainak elérésétől függően olyan övezeteket kell kialakítani, amelyekben az ilyen csoportok állatállománya akadályoztatás nélkül legelhet.

4. Az érintett népesség tagjainak a föld mélyén található kincseinek tulajdonjogával vagy az ilyen kincsek fejlesztésére vonatkozó előjogokkal kapcsolatban ugyanolyan elbánást kell biztosítani, mint a nemzeti népesség egyéb tagjainál.

5. (1) A törvényben meghatározott kivételes körülmények fennállása kivételével az érintett népesség tagjainak tulajdonában álló földek nem ilyen népességhez tartozó személyek vagy szervezetek által történő közvetett vagy közvetlen bérletét korlátozni kell.

(2) Olyan esetekben, amikor ilyen bérletre lehetőség van, intézkedéseket kell hozni annak biztosítására, hogy a tulajdonosok méltányos bérleti díjat kapnak. A kollektív tulajdonban álló föld tekintetében fizetett bérleti díjat a megfelelő rendelkezések hatálya alatt a tulajdonos csoport javára kell felhasználni.

6. Korlátozni kell az érintett népesség tagjainak tulajdonában álló földre a nem e népességhez tartozó személy vagy szervezet részéről történő jelzálogba vételét.

7. Megfelelő intézkedéseket kell hozni az érintett népességhez tartozó gazdálkodók eladósodottságának felszámolására. Szövetkezeti hitelrendszereket kell szervezni, és e gazdálkodóknak alacsony kamatozású kölcsönöket, technikai támogatást és megfelelő esetben állami támogatásokat kell nyújtani ahhoz, hogy földjeiket fejleszthessék.

8. A megfelelő esetekben az érintett népesség közösségi föld tulajdonának és termelési eredményei tulajdonának és használatának hagyományos formáihoz és a közösségi szolgáltatások és kölcsönös segítségnyújtás hagyományos rendszereihez kell alkalmazni a szövetkezeti termelés, járadék és piacra vitel korszerű módszereit.

III. KÖZVETÍTÉS ÉS FOGLALKOZTATÁSI FELTÉTELEK

9. Mindaddig, míg az érintett népesség nincs abban az helyzetben, hogy a munkavállalóknak általánosságban törvény által biztosított védelmet élvezze, az e népességhez tartozó munkavállalók közvetítését különösen a következők elrendelésével kell szabályozni-

- (a) magán közvetítőügynökök engedélyezése és tevékenységeik felügyelete;
- (b) a közvetítés munkavállalók családjaira és közösségi életére gyakorolt zavaró hatásai elleni védelem, köztük a következő intézkedések:

- (i) közvetítés tilalma meghatározott időszakokban és meghatározott területeken;
  - (ii) munkavállalók számára lehetőség biztosítása arra, hogy kapcsolatot tartsanak származási közösségeikkel és részt vegyenek fontos törzsi tevékenységeikben; és
  - (iii) a toborzott munkavállalók eltartottjainak védelem biztosítása;
- (c) a közvetítésre vonatkozó minimális életkor rögzítése és a nem felnőtt korú munkavállalók közvetítésére különleges feltételek létrehozása;
  - (d) a munkavállalók által a közvetítés idején teljesítendő egészségügyi kritériumok meghatározása;
  - (e) a toborzott munkavállalók közlekedésére vonatkozó normák kialakítása;
  - (f) annak biztosítása, hogy a munkavállaló-
    - (i) az anyanyelvén nyújtott magyarázat eredményeként megérti foglalkoztatásának feltételeit;
    - (ii) szabadon és tudatosan elfogadja foglalkoztatásának feltételeit.

10. Mindaddig, míg az érintett népesség nincs abban a helyzetben, hogy a munkavállalóknak általában törvény által biztosított védelmet élvezze, az e népességekhez tartozó munkavállalók béreit és személyes szabadságát különösen a következők elrendelésével kell védeni-

- (a) a béreket szokványos esetben csak a törvényes fizetőeszközben szabad kifizetni;
- (b) tilos a munkavállaló munkájáért járó bért részben vagy egészben alkohollal vagy más ártalmas kábítószerekkel fizetni;
- (c) a bért nem szabad kocsmákban vagy kereskedelmi egységekben kifizetni, kivéve az ilyen helyen foglalkoztatott munkavállalók bérét;
- (d) szabályozni kell a bérekre fizetett előlegek maximális összegét és törlesztésének módját, valamint azt, hogy milyen mértékben és milyen feltételek mellett engedélyeznek levonásokat a bérekből;
- (e) felügyelni kell a vállalkozással összefüggésben üzemeltetett üzemi boltokat vagy hasonló szolgáltatásokat;
- (f) tilos a munkavállalók által általánosan használt tárgyak és szerszámok visszatartása vagy elkobzása adósság vagy nem teljesített munkaszerződés alapján az illetékes igazságügyi vagy közigazgatási hatóság előzetes jóváhagyása nélkül;
- (g) tilos a munkavállalók személyes szabadságának zavarása adósság miatt.

11. Biztosítani kell a származási közösségbe történő hazatelepülési jogát a közvetítő vagy a munkaadó költségére minden olyan esetben, ha a munkavállaló-

- (a) a foglalkoztatás helyére történő utazás során vagy a foglalkoztatás során betegség vagy baleset miatt munkaképtelenné válik;
- (b) az orvosi vizsgálat során foglalkoztatásra alkalmatlannak bizonyul;
- (c) foglalkoztatásra irányuló áthelyezése után rajta kívül álló okból mégsem foglalkoztatnak; vagy
- (d) az illetékes hatóság megállapítása szerint hamis tényállítás vagy tévedés folytán vették alkalmazásba.

12. (1) Intézkedéseket kell hozni annak érdekében, hogy az érintett népeességhez tartozó munkavállalók könnyebben tudjanak alkalmazkodni a modern társadalomban fennálló ipari kapcsolatok fogalmaihoz és módszereihez.

(2) Abban az esetben, ha ez szükséges, az érintett munkavállalók és munkaadók képviselőivel folytatott konzultáció keretében szabvány munkaszerződéseket kell készíteni. E szerződésekben meg kell határozni a munkavállalók és munkaadók jogait és kötelezettségeit, a szerződések megszüntetésére vonatkozó feltételekkel együtt. E szerződések betartásának biztosításához megfelelő intézkedéseket kell hozni.

13. (1) A jognak megfelelően intézkedéseket kell hozni a munkavállalók és családjaik foglalkoztatási központokban vagy azok közelében való stabilizálásának előmozdítására abban az esetben, ha ez a stabilizáció az érintett munkavállalók és az érintett országok gazdasága érdekében áll.

(2) Ezen intézkedések alkalmazása során különös figyelmet kell fordítani az érintett népeességhez tartozó munkavállalók és családjaik alkalmazkodására az új társadalmi és gazdasági környezetük életformáihoz és munkájához.

14. Az érintett népeességhez tartozó munkavállalók vándorlását, amennyiben ez a munkavállalók és közösségeik érdekeivel ellentétesnek minősül, az általuk hagyományosan elfoglalt területeken az életszínvonalat emelni hivatott intézkedésekkel kell visszaszorítani.

15. (1) A kormányzatoknak stabil vagy mobil állami munkaközvetítő irodákat kell létrehozni olyan területeken, ahol az érintett népeességhez tartozó munkavállalókat nagy számban közvetítik ki.

(2) Azon kívül, hogy segítséget nyújtanak a munkavállalóknak foglalkoztatás keresésében és a munkaadóknak munkavállalók keresésében, az ilyen szolgálatok-

- (a) meghatározzák azt a mértéket, amennyiben az ország más térségeiben fennálló munkaerőhiányt ki lehet elégíteni az érintett népeesség által lakott területen rendelkezésre álló munkaerővel e területek társadalmi vagy gazdasági zavara nélkül;
- (b) tájékoztatják a munkavállalókat és munkaadókat a törvényekben, rendeletekben és szerződésekben foglalt, őket érintő, bérekkel, lakhatással, munkahelyi balesetekért járó segélyekkel, közlekedéssel és egyéb foglalkoztatási feltételekkel kapcsolatos rendelkezésekről;
- (c) együttműködnek az érintett népeesség védelmét biztosító törvények vagy rendelkezések végrehajtásáért felelős hatóságokkal és, ahol ez szükséges, megbízzák őket az ilyen népeességhez tartozó munkavállalók közvetítésével és foglalkoztatási feltételeivel összefüggő eljárások ellenőrzésének felelősségével.

IV. SZAKKÉPZÉS

16. Az érintett népeesség szakképzésére vonatkozó programokban szerepelnie kell az ilyen népeesség tagjainak oktatóként történő kiképzésének. Az oktatóknak ismerniük kell ezeket a technikákat, ahol lehetséges, beleértve az antropológiai és pszichológiai tényezőket, amelyek lehetővé teszik számukra oktatásuknak az ilyen népeesség konkrét feltételeihez és igényeihez igazítását.

17. Az érintett népeesség tagjainak szakképzését a gyakorlatilag lehetséges legnagyobb mértékben lakóhelyükhöz közel vagy munkahelyükön kell lebonyolítani.

18. Az integráció korai szakaszaiban ezt a képzést a lehető legnagyobb mértékben az érintett csoport tájegységi nyelvén kell biztosítani.

19. Az érintett népesség szakképzésére vonatkozó programokat össze kell hangolni az olyan segítségnyújtási intézkedésekkel, amelyek lehetővé teszik a független munkavállalók számára a szükséges anyagok és felszerelések megszerzését, a keresőknek pedig a képesítésüknek megfelelő foglalkoztatás megtalálását.

20. Az érintett népesség szakképzési programjait és módszereit az alapvető oktatási programokkal és módszerekkel össze kell hangolni.

21. Az érintett népesség tagjainak szakképzése időtartama alatt minden lehetséges segítséget meg kell nekik adni ahhoz, hogy kihasználhassák a biztosított lehetőségeket, beleértve az ösztöndíjakat is, ahol ez megvalósítható.

V. KÉZMŰIPAR ÉS MEZŐGAZDASÁGI IPARÁGAK

22. Az érintett népesség körében a kézműipar és mezőgazdasági iparágak ösztönzésére vonatkozó programoknak különösen a következőket kell megcélolniuk-

- (a) a munkavégzés technikájának és módszereinek, valamint a munkafeltételek javítása;
- (b) a termelés és piaci kereskedelem minden vonatkozásának fejlesztése, beleértve a hitelkereteket, monopóliumok ellenőrzése elleni védelmet és a közvetítők részéről történő kihasználás elleni védelmet, nyersanyagok méltányos áron történő biztosítását, kézművesipari normák létrehozását, valamint a termékek formatervezésének és különleges esztétikai tulajdonságának védelmét; és
- (c) a szövetkezetek alakításának ösztönzése.

VI. TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS ÉS SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI INTÉZKEDÉSEK

23. A társadalombiztosítási programoknak az érintett népességhez tartozó munkavállalókra történő kiterjesztését megelőzően vagy azzal egyidejűleg – ahogy azt a feltételek szükségessé teszik – általános társadalmi és gazdasági feltételeiket javító intézkedéseket kell hozni.

24. A független elsődleges termelők esetében rendelkezni kell-

- (a) a korszerű gazdálkodási módszerekre történő oktatásukról;
- (b) a berendezések ellátásáról, például termelési eszközök, készletek, magvak; és
- (c) a terményt vagy állatállományt fenyegető természetes veszélyekből eredően a megélhetés elvesztése elleni védelemről.

VII. EGÉSZSÉGÜGY

25. Az érintett népességet arra kell ösztönözni, hogy közösségeikben helyi egészségügyi testületeket vagy bizottságokat szervezzenek, amelyek gondoskodnak tagjaik egészségéről. E testületek alakulását olyan megfelelő oktatási tevékenységnek kell kísérnie, amely biztosítja azok teljes körű kiaknázását.

26. (1) Különleges lehetőséget kell biztosítani az érintett népesség tagjainak kiegészítő egészségügyi munkavállalóként orvosi és egészségügyi szakszemélyzetként történő kiképzésére abban az esetben, ha nincsenek abban a helyzetben, hogy az ország szokásos lehetőségeinek keretein belül szerezzenek ilyen képzést.

(2) Gondoskodni kell annak biztosításáról, hogy a különleges lehetőségek biztosítása ne eredményezze az érintett népesség tagjainak megfosztását a szokásos lehetőségek útján történő képzéstől.

27. Az érintett népesség között működő egészségügyi szakszemélyzetnek olyan antropológiai és pszichológiai technikákban kell képzést kapniuk, amelyek lehetővé teszik számukra munkájuknak az e népességek kulturális jellemzőihez történő igazítását.

VIII. OKTATÁS

28. Tudományos kutatást kell szervezni és finanszírozni azzal a céllal, hogy meghatározzák az érintett népességhez tartozó gyermekek olvasás- és írásktatásához legmegfelelőbb módszereket, valamint az anyanyelv vagy a helyi tájnyelv használatát az oktatásban.

29. Az érintett népesség körében működő tanároknak olyan antropológiai és pszichológiai technikákban kell képzést kapniuk, amelyek lehetővé teszik számukra munkájuknak az e népességek kulturális jellemzőihez történő igazítását. E tanárokat a lehető legnagyobb mértékben az ilyen populáció tagjai közül kell felvenni.

30. Az érintett személyzetnek szánt elsődleges oktatási programokba be kell vezetni a szakképzést megelőző oktatást, a hangsúlyt a mezőgazdasággal, kézművességgel, mezőgazdasági iparágakkal és háztartás gazdaságtannal kapcsolatos tárgyak tanítására helyezve.

31. Az érintett népességnek szánt elsődleges oktatási programban szerepelnie kell az elemi egészségügyi oktatásnak.

32. Az érintett népesség elsődleges oktatását a lehető legnagyobb mértékben ki kell egészíteni az alapvető oktatási kampányokkal. E kampányokat úgy kell kialakítani, hogy azok segítséget nyújtsanak a gyermekek és felnőttek számára környezetük nehézségeinek és állampolgári és egyéni jogaik és kötelezettségeik megértéséhez, s így lehetővé tegyék számukra közösségük gazdasági és társadalmi előrehaladásában az eredményesebb részvételt.

IX. NYELVEK ÉS EGYÉB KOMMUNIKÁCIÓS MÓDOK

33. Megfelelő esetben az érintett népesség integrációját meg kell könnyíteni-

- (a) a helyi tájnyelvek és dialektusok technikai és jogi szókincsének gazdagításával;
- (b) e nyelvek és dialektusok leírásához ábécék kialakításával;
- (c) e nyelveken és dialektusokon az érintett népesség oktatási és kulturális szintjéhez igazított olvasmányok kiadásával; és
- (d) kétnyelvű szótárak kiadásával.

34. Az érintett népesség körében a tájékoztatás eszközeként audio-vizuális kommunikációs módszereket kell alkalmazni.

X. HATÁRSÁVOK TÖRZSI CSOPORTJAI

35. (1) A megfelelő és gyakorlatilag lehetséges esetekben az érintett kormányok között kötött megállapodások útján kormányközi lépéseket kell tenni a fél-nomád törzsi csoportok védelmére, melyek hagyományos területe nemzetközi határokon átnyúlóan helyezkedik el.

(2) Az ilyen lépéseknek különösen a következőket kell céloznia-

- (a) annak biztosítása, hogy e csoportok olyan tagjai, akik egy másik országban dolgoznak, tisztességes bért kapnak a foglalkoztatás térségében működő normák szerint;
- (b) e munkavállalók számára segítség nyújtása életkörülményeik javításához, nemzetiségük vagy fél-nomád jellegük miatti hátrányos megkülönböztetés nélkül.

XI. IGAZGATÁS

36. Vagy a konkrétan e célra létre hozott kormányzati szervek, vagy az egyéb kormányzati szervek tevékenységének megfelelő összehangolása révén igazgatási intézkedéseket kell hozni-

- (a) az érintett népségek védelmét és integrációját szolgáló jogszabályi és közigazgatási rendelkezések végrehajtásának biztosítására;
- (b) a föld tényleges birtoklásának és egyéb természeti erőforrások tényleges felhasználásának biztosítására e népesség tagjai részére;
- (c) e népségek vagyonának és jövedelmének kezelésére, ha ez e népségek érdekében szükséges lehet;
- (d) ingyenes jogi tanácsadás biztosítására az érintett népesség tagjainak, akiknek jogsegély szolgálatra lehet szüksége, de azt nem tudják megfizetni;
- (e) az érintett népesség részére oktatási és egészségügyi szolgálat létrehozására és fenntartására;
- (f) az ilyen népesség életmódjának és a nemzeti közösségben való integrációjuk folyamatának megértését megkönnyítő kutatás előmozdítására;
- (g) az érintett népességhez tartozó munkavállalók kihasználásának megakadályozására, ami azért merülhet fel, mert nem ismerősek abban az ipari környezetben, amelybe bekerülnek;
- (h) a megfelelő esetben e védelmi és integrációs programok keretében az érintett népesség által lakott térségekben az állami vagy magán személyek vagy vállalkozások által végzett akár emberbarát jellegű, akár nyereség érdekelt tevékenységek felügyeletére és összehangolására.

37. (1) Az érintett népesség védelméért és integrációjáért konkrétan felelős nemzeti szervezeteknek regionális központokat kell biztosítani olyan területeken, ahol e népesség számos.

(2) E szervezetek személyzetét az általuk elvégzendő különleges feladatokra kiválasztott és kiképzett tisztviselőkből kell összeállítani. E tisztviselőket a lehető legnagyobb mértékben az érintett népesség tagjaiból kell felvenni.